

Srebrenica

New York

Prva komemoracija žrtvama genocida u Srebrenici u sjedištu Ujedinjenih nacija

Obraćanje ambasadora Lagumdžije

U sjedištu Ujedinjenih nacija u New Yorku ove godine je održana prva komemoracija žrtvama genocida u Srebrenici, a okupljanje je organizirano na temelju rezolucije, kojom je Generalna skupština 23. maja ustanovila 11. juli kao međunarodni dan sjećanja na taj zločin.

Ovaj historijski događaj organizirala je Stalna misija Bosne i Hercegovine pri UN-u, a u dvorani za plenarna zasjedanja okupili su se predstavnici država-članica UN koje su i podržale rezoluciju. Komemoraciju je vodio ambasador Zlatko Lagumdžija, a prisutni su prikazani potresni momenti iz jula 1995. godine i istaknuto da je u genocidu ubijeno više od 500 djece, da su žrtve nađene u više od 80 masovnih grobnica. Video porukom se obratio predsjedavajući Predsjedništva BiH Denis Bećirović koji se zahvalio svima istaknuvši kako je zajednički cilj boriti se da se genocid nikada i nikome ne ponovi, dok je ministar vanjskih poslova BiH Elmedin Konaković podsjetio kako rezolucija ne osuđuje niti jedan narod i samo poziva na poštivanje činjenica i zalaganje za pravdu.

Poruka generalnog sekretara UN-a

Predsjedavajući Generalne skupštine UN-a Dennis Francis podsjetio je kako je Srebrenica od 1993. bila pod zaštitom

svjetske organizacije, međutim, dvije godine kasnije počinjen je zločin. Napomeno je da su sudovi koje je utemeljio UN, Haaški tribunal (ICTY) i Međunarodni sud pravde (ICJ), to prepoznali kao akt genocida oličan u nepojmljivim zločinima proisteklim iz mržnje i predrasuda. "Uvijek moramo biti na oprezu i spriječiti retoriku koja dehumanizira neke društvene skupine, jer to uvijek vodi počinjenju zla", kazao je Francis, koji je kako preostale počinitelje genocida valja kazneno goniti jer je pravda za žrtve kamen-temeljic trajnog mira. Pročitana je i poruka Antonia Guterresa, generalnog sekretara UN-a, u kojoj je izražena podrška porodicama ubijenih u njihovoj borbi za istinu i pravdu, te ukazano na direktnu odgovornost počinitelja zločina i potrebnu snažne borbe protiv revizionizma kojim se pokušavaju osporiti nedvojbene činjenice. Njemačka je, uz Ruandu, bila glavni predlagatelj rezolucije kojom su UN uveli međunarodni dan sjećanja na genocid u Srebrenici, a njemačka ambasadorica pri UN-u Antje Leendertse se obratila kazavši kako njena zemlja baš zbog svoje mračne povijesti želi jasno i snažno poduprijeti borbu za ljudska prava, a nasljedje Srebrenice želi istaknuti kao podsjetnik na zajedničku odgovornost u borbi za mir. Skupu se ispred porodica žrtava genocida obratila glasnogovornica Memorijalnog centra Srebrenica Almasa Salihović, koja je govorila o traumatičnom putu preživljavanja njene porodice i smrti njenog starijeg brata Abdulaha u genocidu.

M. Kovac

Obraćanje muftije Grabusa

Ova komemoracija je bila posebna i po svojoj duhovnoj dimenziji i priustvu predstavnika Islamske zajednice. Poruku je na komemoraciji uputio muftija sarajevski prof. dr. Nedžad-ef. Grabus, a u njegovoj pratnji je bio muftija IZB u Americi dr. Sabahudin ef. Čeman. Naime, Islamska zajednica Bošnjaka Sjeverne Amerike aktivno je podržala ovu komemoraciju i izložbu u sjedištu UN-a, kao i komemoracije širom džemata ove zajednice u Sjedinjenim Američkim Državama. Obraćanje muftije Grabusa prenosimo u cijelosti:

Neka je na sve vas mir. Es-selamu alejkum!

Hvala vam svima na današnjem sudjelovanju na 'Međunarodnom danu sjećanja i obilježavanju genocida u Srebrenici iz 1995. godine', čime čuvamo pamćenje i iskazujemo počast žrtvama genocida u Srebrenici. Dozvolite mi da posebnu zahvalnost izrazim Nj.E. ambasadoru BiH u UN g. Zlatku Lagumdžiji, i njegovom timu za trud i napor koji su uložili u procesu pripreme i usvajanja Rezolucije, kao i za organizaciju današnjeg programa.

Iskrena hvala i neka vas Bog blagoslovi.

U BiH su se tokom stoljeća, simbolički kazano, dodirivali munare džamija, tornjevi katoličkih i pravoslavnih crkava te sefardske i aškenaske jevrejske sinagoge. Cijela je BiH kao išarani čilim sa svojom muslimanskom, katoličkom, pravoslavnom, protestantskom i jevrejskom komponentom. Bosanski duh je kosmopolitski; u BiH nikome nije tjesno i ima mjesta za sve njene građane.

Ta snaga duha i zajedništva sačuvala je sve vjerske objekte tokom opsade Sarajeva od 1992. do početka 1996. i zbog te snage nije se podleglo nikakvom revanšizmu niti osveti. Sarajevo je jedan od svjetskih simbola zajedništva različitih vjerskih identiteta i stjecište različitih kultura - i to ne samo kroz sakralne objekte nego i kroz živu vjeru zajednica koje međusobno isprepletene žive u miru, svako u svom identitetu.

Tokom kasnih devedesetih godina dvadesetog stoljeća situacija u Srebrenici je bila veoma teška za preživjele žrtve genocida u Srebrenici. Među prvim povratnicima u Srebrenicu bili su imami, duhovni lideri, mladići tek izašli iz fakultetskih učionica. Imami Damir Pešalić u Srebrenici, Elvir Hodžić u Bratuncu i mnogi drugi postali su simbol nade, snage i utjehe majkama i očevima čiji su sinovi brutalno ubijeni, ali i braći, sestrama i rođacima. Islamska zajednica u BiH i vrhovni muftija dr. Husein Kavazović snažno su stali uz sve preživjele u Srebrenici i godinama ulažu maksimalne napore da se sačuva mir i dostojanstvo preživjelih žrtava genocida, pozivajući na poštivanje ljudskog dostojanstva i nepovredivost života, čast, vjere i imovine svih ljudi u BiH. Srebrenica nas opominje i podsjeća kako strašno nasilje devastira etičke dimenzije koje čuvaju ljudsko dostojanstvo. U Srebrenici je prekršeno zlatno pravilo - zapovijed protiv neopravdanog ubijanja - i tako je ubijeno na hiljade svjetova. Jedan čovjek je jedan svijet. U etičkom monoteizmu u Starom i Novom zavjetu, te u Kur'anu, svaka osoba je svijet za sebe.

Na kraju obraćanja muftije Grabusa učenjem Fathe i minutom šutnje prisutni su odali počast žrtvama genocida

U Svetoj Knjizi, Kur'anu Časnom, čitamo: 'Ko ubije nekoga koji nije ubio nikoga, ili onoga koji na Zemlji nered ne čini - kao da je cijeli svijet ubio, a ko spasi jedan život kao da je spasio živote svih ljudi.' (El-Maida, 32)

U svima nama poznatom primjeru bratoubistva, o kojem govore Biblija i Kur'an, kojeg je počinio Kabil nad bratom Habilom, imamo snažnu poruku da nisu isti ubica i nevinno ubijena osoba. Ta etička poruka često se relativizira u slučaju genocida u Srebrenici - od negiranja do širenja neistina o žrtvama genocida. Zato je važno djelovanje međunarodne zajednice i lokalnih aktera da se ne dopusti poricanje i negiranje zločina genocida u Srebrenici jer to vodi u nove zločine.

Najbolji primjer moralnosti i etičnosti jesu majke Srebrenice, čija su djeca brutalno ubijena, ali su uvijek pozivale na mir, suživot i poštivanje ljudskih prava. Majke Srebrenice su moralna vertikala bh. društva, snagom svoje vjere u pobjedu dobra bila su nam, a i sada su, inspiracija u teškim suočavanjima s posljedicama genocida u Srebrenici. Na temelju etičkog monoteizma znamo da zlo i dobro nisu i ne mogu biti isto. Od majki Srebrenice uvijek se može čuti poziv na mir, uvažavanje različitosti, ali i stalno upozoravanje da zlo ne smije prevladati. Pozivamo sve vjerske lidere da se suprotstave zlu i djeluju na uspostavljanje bratskih odnosa među ljudima, posebno da se suprotstave lažnim narativima i širenju neistine o nemogućnosti života u miru s ljudima različitih etničkih i vjerskih identiteta.

Kao ljudi vjere, moramo se suprotstaviti mržnji, netoleranciji, nedjelovanju protiv zla i nepravdi - jer one vode opasnim posljedicama i ljudskoj patnji. Sve dobro nas vodi u moralni ponor. Zato stalno pozivamo na mir.

O moj Bože, Ti si Mir i od Tebe je mir! Dozvolite mi da ovaj govor zaključim molitvom za šehide genocida u Srebrenici, kao i za sve potlačene nevine ljude u svijetu. Neka Svemogući Bog podari milost njihovim dušama, a sjećanje na njih neka bude stalna inspiracija da gradimo bolji svijet od onog u kojem su oni živjeli. Hvala vam na pažnji i predanosti ovom pitanju. Pozivam vas da dovom, molitvom ili minutom šutnje odamo počast žrtvama genocida u Srebrenici.

Neka je na sve njih Božiji rahmet. Hvala vam!"